

40 dn., četrt leta 20 dn., mesečno 7 dn.
 Izen Jugoslavije: Celo leto 140 dn. Inse-
 rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
 pri večkratnem inseriranju primeren popust.
 Upravišтво sprejema naročnino, inserate
 in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v pondeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
 govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprete reklamacije so poštnine proste.
 Telefon Interurban št. 113.

144. števil.

Maribor, dne 17. decembra 1924.

Letnik XVI.

Boj med dobrim in zlom.

PP politika se je temeljito razkrinkala tudi pred množimi svojimi zvestimi pristaši. Voditelj srbskega učiteljstva in predsednik Jugoslovanskega učiteljskega Udruženja Milutin Stanković je spoznal njeno pravo lice ob nekulturnih izpadih Pribečevića, ministra kulture in prosvete in ko je možato in ostro obsodil postopanje tega zagriženega politika, je izdal tudi proglaš na svoje tovariše — jugoslovanske učitelje, ki ima med drugim naslednje iskrene, odločne in velepomembne odstavke:

V tej težki dobi moralne potlačeniosti, ko je neka čudna hipnoza nemorale in lažnjivih sugestij pritisnila na našo družbo ter osvojila vse moralno slabe in zlu pristopne, slabe in omahljive pa zmedla in zapeljala, je bolj kot kdaj prej potrebna akcija učiteljstva, da se v globinah narodnih mas razsvetli pot resnice in vzbudi odpor proti reakciji.

Podobno minulim časom iz naše bližnje preteklosti se danesna politična obzorja naše domovine jasno in ostro izvršuje opredeljen jedro. Je vrst ljudi: pristašev zla in apostolov dobrega.

Za oceno režima so že od nekdaj najzanesljivejše merilo sredstva, katerih se režim poslužuje v dosegu svojega cilja. Kakor pri podobnih režimih, ki so nekdaj besneli v predvojni Srbiji, tako se tudi današnji reakciji približujejo vsi oni, ki za svoje koristi pozabijo na svojo vest, ki se ne zgražajo nad krivico, ampak ravnodušno hodijo preko vsega zla. Najstrašnejše in najžalostnejše je pa to, da je danes onečaščena in v izkoriščevanje vzeta najvišja ideja, s katero je prepojena omladina in katera je od Kosova do danes bila svetinja narodne duše. Vsi, ki se danes ne poklonijo korupciji in nasilju, se proglašajo za izdajalce te ideje in za sovražnike države, pa naj so še toliko trpeli in žrtvovali za to idejo nasprotno od Lazarjev Markovičev, Tisiznih Pribečevićev in vseh drugih, ki so monopolizirali patrijotizem ter pregnali pravico, svobodo in zakonitost.

Ko trgajo državo od rodnega naroda, se tudi trudijo, da bi osvojili narodno dušo ter kupili ljudsko zavednost. Po podkupljenih listih se deklamira o srbskih idealih in o rešitvi države, za katero pa večina teh deklamatorjev ni žrtvovala niti kapljice krvi. Za vsemi tiradami in frazami je na delu strašna korupcija in nasilje. Slabi in omahljivi se kupujejo in zapeljujejo, močnejši pa preganjajo in uničujejo. Oni, ki v besedah branijo državo pred razpadom, razdirajo narodno zavednost z vsemi sredstvi, ki jih nudi sila in oblast.

V času moralnega propadanja naše družbe po zaslugi in delu režima sile in korupcije, je pa potrebno, da zaori smeli glas ljudske zavednosti, ki bo zbudil moralno moč naroda za odločilno bitko, ki se je začela. Ta smeli glas zavednosti mora priti od vas — učitelji naroda, ker imate tradicije v borbi za pravo in svobodo.

Narodni učitelji! Pojdite in povejte narodu, v čegar sredini živite, da je resnica na naši strani, da so ravno oni v Srbiji, proti katerim je ta režim dvignil križarsko vojno, pravi apostoli narodnega jedinstva in da so to jedinstvo narodne duše hoteli izvesti skozi režim svobode, zakonitosti in enakosti vseh državljanov. Pokažite narodu, da sta na političnem bojišču dve zastavi: ena ljubezni, bratstva in svobode, pod katero se zbirajo vsi, ki so željni pravice, druga pa — sovraštva, teme in reakcije, pod katero so oni, ki so za neenakost, nasilje, krivico, korupcijo, izkoriščanje in vsi, ki želijo državo odtrgati od rodnega naroda, da bi s prodajanjem in uduševanjem glasov vesti prišli do bogastva, oblasti in vsega drugega zadostovanja svojega bednega in malega »jaz«.

Učitelji, pojdite v ta boj smelo in ponovno! Borba bo težka in mučna, a skozi mrak sedanosti se na obzorju že svetlika zora zmage in očrtava se lepa prerajena domovina južnih Slovanov, v kateri bo svetila vrlina in mesto sovraštva triumfirala ljubezen, svoboda in pravica. In tedaj bodete občutili največje duševno zadovoljstvo in ponos, da ste bili v veliki bitki dobrega in zla prvi in najsmelejši borci za zmago dobrega in pravice.

Uspešen odmev tega poziva je v Srbiji gotov, kaj pa v Sloveniji?

Politične beležke.

Izjave zunanjega ministra dr. Ninčiča. Po razgovoru z Mussolinijem je naš zunanji minister dr. Ninčič v Rimu sprejel italijanske in inozemske časnikarje. Naglasil je prijateljske odnose med Jugoslavijo in Italijo. Potem je prešel na svoje pogovore z ministrskim predsednikom Mussolinijem in rekel glede reškega vprašanja: »Jugoslaviji je treba, da usmeri svojo izvozno trgovino proti reški lukri, a Italija želi, da Reka obnovi svojo nekdanjo delavnost. Stremljenja obeh prijateljskih dežel je bilo torej, da se organizira gospodarsko življenje Reke; v tem sta se tudi popolnoma sporazumeli. Končno veljavna rešitev je sedaj poverjena strokovnjakom. Na vsak način pa smatrajta, da je bil sporazum

popoln. — Glede Albanije je rekel Ninčič, da se vidiki Italije in Jugoslavije popolnoma krijejo; sporazum v tem vprašanju temelji na dveh točkah: Da v Albaniji ne intervenirata in da na vse načine pospešujeta zadnji razvoj neodvisne Albanije. Obe deželi sta zainteresirani na neodvisnosti Albanije; njuni interesi se v Albaniji ne križajo. — Glede notranje politike Jugoslavije je pa minister Ninčič pripovedoval znano in silno obrabljeno bajko, da se stranke P. P. režima borijo proti boljše-vizmu.

Zaključek dela v državnem odboru. Državni odbor je v pondeljek končal svoje delo. Razpravljal je o predsednikih volilnih odborov v Dalmaciji. Pri tej razpravi je prišlo do nesporazumljenja med zastopniki opozicijskega odbora in Jovanovičem, vendar pa je bilo to nesporazumljenje poravnano. Prihodnja seja bo dne 12. januarja.

Radikalsko-fašistovski teror. V Subotici so srnaovci napadle demokratskega kandidata Milana Grola in njegovo spremstvo, od katerega je eden težko, drugi pa lahko ranjen. Teror v južni Srbiji je pa opisal bivši minister Nastas Petrovič dopisniku beograjske »Pravde«, ki piše o tem takole: Teroristična akcija vlade v južni Srbiji je vedno hujša. Vladni organi sklicujejo shode in vsiljujejo prestrašenim ljudem vladne kandidate z grožnjo, da jih bodo sicer postrelili, če ne bodo prodrli vladni kandidati. V Podujevu je ta posel opravil sam veliki župan. Načelnik zvečanskega okrožja pa je pred par dnevi sklical vse župane in jim zagrozil, da jih bo dal vse pobiti, njihove hiše pa požgati, če ne bodo ljudje glasovali za vladne kandidate. V Kavadaru pa je sreški načelnik poklical k sebi najemnika hotela »Balkan« in mu je prepovedal zborovanje, ki ga je bil sklical Nastas Petrovič. Na Petrovičevo zborovanje v Negotinu pa je poslala oblast žandarje z nalogo, da shod razženejo. Če že oblasti nastopajo tako proti bivšemu ministru notranjih zadev, si vsak lahko misli, kako nastopajo šele proti drugim ljudem.

Predsednik mednarodne delavske zbornice in razmere na Balkanu. Iz krogov P. P. vlade se na vso moč vpilje o boljševiški nevarnosti. To delajo tudi drugi sodni režimi na Bolgarskem in ko je balkanske države obiskal predsednik mednarodne zbornice Albert Thomas, so se vse balkanske protiljudske vlade trudile prikriti temu obiskovalcu prave razmere in pravo razpoloženje. Vladne izjave, fraze in banketi pa očitno niso zalegli. Albert Thomas je jasno izjavil, da je na Balkanu boljševizem samo bav-bav in pretveza v dosegu gotovih ciljev. Thomas je pri nas kakor tudi v Rumuniji znal stopiti v stike s ljudmi, ki so mu podali pravo poročila in pravo sliko. Ko je prišel v Cloj, središče Sedmograške je rumunska vlada sporočila delavski organizaciji, da je ta dan izjema od že dolgo trajajoče prepovedi vseh shodov in sestankov. Delavska organizacija je sestanek res priredila in del. voditelj je vpričo rumunskega ministra dela smelo orisal Albertu Thomasu prave razmere v deželi. Thomas je pri nas in v Rumuniji večkrat naglasil, da je dovolj videl in prav razumel.

Po svetu.

Razmere v Bolgariji. V Bolgariji ni več govora o parlamentarizmu in o parlamentarni vladi. Režimski ljudje so zasedli vojsko in pa uradniška mesta. Oficirjev in uradnikov je veliko preveč. Za vojsko gre dobra tretjina vseh državnih izdatkov in oficirji so najboljše plačani stan v Bolgariji. Tako elegantnih in nališpanih oficirjev kot v Sofiji ni najti v nobenem mestu na svetu. Stalež bolgarske vojske je določen sicer z mirovno pogodbo, a preko tega staleža je veliko število oficirjev, o katerih vlada vedno zatrjuje, da so samo člani privatne organizacije »Oficirska liga«. Ta liga je zasedla največje hotele po Sofiji in drugih mestih ter jih spremenila v oficirske kazine. V teh kazinah se shajajo aktivni in bivši oficirji ter njih zaupniki v političnih krogih in tu se dela bolgarska vladna politika. Politik, ki je slabo vpisan in grajan v oficirski družbi, je končal svojo politično karijero — če ne z lepa, pa z grda — tudi z umorom. Drugi del režimovcev je, kakor rečeno, zasedel uradniška mesta, ki sicer niso dobro plačana, a dajejo zato oblast, ki se da z dobičkom izrabiti. Uradi so prenapolnjeni, eno pisalno mizo si deli po troje ali še več uradnikov in da dobi vsak od teh mnogoštevilnih in nepotrebnih uradnikov malo posla in čim več veljave, je poslovanje skozinsko silno komplicirano. Za navadno stvar, ki se je poprej rešila v prvi uradni sobi, je sedaj po 10 instanc. Mnogo uradnikov sicer nikdar ne pride v urad, ker vršijo zunaj razna dela za režim, a onih, ki prihajajo, je več kot preveč za stiskanje in izkoriščanje ljudi. Od take vlade in uprave naloženi davki so seveda ogromni, a poleg teh davkov so še posebni davki, ki jih nalaga makedonska ustaška organizacija. Ta organizacija pošilja trgovcem, kmetom in drugim pismene zahteve toliko in toliko tisočev, desetisočev in stotisočev levov s točno navedenim rokom, do kdaj in kako je treba plačati zahtevano

v »izogib posledic«. Kdor ne plača tega »davka«, si lahko kar mrtvaško rakev naroči, kajti točno v roku treh dni po zapadlem »davku« pride makedonsko-komitski — »eksekutor — in ga ubije, pa naj si bo to tudi sredi Sofije. Take razmere se seveda ne bodo v miru likvidirale.

Zunanja vprašanja Italije. V svojem govoru pred senatom je označil Mussolini izseljeniško vprašanje kot eno najvažnejših vprašanj Italije. Prebivalstvo Italije se pomnoži vsako leto povprečno za 446.000 duš; dočim je šlo začetkom 19. stoletja komaj 22—25 milijonov, jih šteje danes 41 milijonov; 8 milijonov Italijanov živi raztresenih širom sveta. Nesorazmerje števila prebivalstva z obsegom dežele je uprav strahotno. Kljub temu pa bi nikdar ne priporočal kake malthusianske propagande, nasprotno bi vsak tak poizkus s policijskimi sredstvi zatrl. Tudi se ne more in ne sme misliti na vojno za osvojitve novih ozemelj za kolonizacijo. Ostane le izseljevanje. Nato poroča Mussolini o mnogostanskih prizadevanjih vlade, da olajša emigracijo in moralno in gmotno podpre italijanske izseljence. — Opozarja zlasti na težek udarec, ki je zadel italijansko izseljevanje po omejitvenih določbah Združenih držav. — Govorec o državnih dolgovih in reparacijah, je Mussolini naglasil, da ima Italija danes za tisoč milijard lir zadolžnic. Opozarja, kako zelo se zavezniki Nemčiji olajšali in znižali breme reparacij, med drugim tudi na škodo Italije, ki je doprinesla v vojni toliko žrtev. Nemčija je odplačala Italiji na račun reparacij v denarju in dobavah do 31. avgusta t. l. nekaj nad 400 milijonov zlatih mark ali 2 milijardi lir. Potem se je pečal Mussolini z genevskim protokolom in izjavil svoje dvome o uspešnosti razorožitvene akcije. Če se resnično hoče mir, treba odpraviti vzroke vojne; a če se vodi politika monopolizacije surovin, se s tem ustvarjajo vzroki za vojno.

Proglasitev svetega leta. Dne 14. decembra je bila v štirih rimskih cerkvah proglašena papeževa bula o svetem letu. Popoldan so odprli sveta vrata in vzeli izza njih skrinjo z dokumenti o zadnjem svetem letu, ki je bilo l. 1900.

Boj proti nasilju na Madžarskem. Veliko senzacija je povzročila ne samo na Madžarskem, ampak tudi v inozemstvu obsodba fašistovskih atentatorjev Marffyja in njegovih tovarišev. Vse je že sigurno pričakovalo, da se bo tudi ta proces završil, kakor že nešteto drugih — namreč z oprostitvijo teroristov. Zato je ta obsodba tudi skeptike navdala z upom, da se začenja na Madžarskem nova doba, ko bo vendar enkrat prišla do veljave pravica. Kajti tudi v inozemstvu je Madžare najbolj kompromitiralo to, da so njihove oblasti javno podpirale in trpele nasilje fašistov nad političnimi nasprotniki. Sodišče je obsodilo Marffyja in Marossyja na smrt na vešalih, Szasz in Horvath sta obsojena na šest let ječe, Varga na pet in Rado na deset let. Obtoženci so sprejeli obsodbo zelo drzno, na koncu razprave pa jih je ta drznost minila in videč, da se sodišče z njimi ne šali, so pričeli skesano prositi za milost. Prošnja za pomilostitev je sicer vložena na pristojno mesto, vendar je vse mnenja, da ugled madžarske justice zahteva, da mora biti obsodba v polni meri izvršena.

Ahmed beg Zogu v Albaniji. Albanski vladi se še ni posrečilo zadušiti uporniško gibanje, nasprotno, zdi se, da bo vlada Fan Nollija morala kmalu iti. Na čelo albanskih ustašev se je postavil bivši izgnani ministrski predsednik Ahmed beg Zogu. Njegov povratek znači sigurnost ustašev, da bodo zmagali.

Ljudozrci v Hannoveru. Proces proti morilcu Haarmannu traja sedaj že nad dva tedna. Se vedno se zaslišujejo prič; sodišče skuša potom njih izvedeti za imena umorjenih žrtev, o katerih krvnik priznava, da jih je umoril. Med pričami je mnogo bližnjih sorodnikov umorjenih, ki potem zločin dokažejo na okrvavljenih oblekah. Haarmann je najboljše ohranjene dele oblek od žrtev ali prodal, ali podaril Gransu, dočim je za prodajo nesposobne vrgel med staro ropotijo. — Posebno zanimivo je bilo za prebivalce Hannovera zaslišanje mesarjev, ki so vsi izjavili, da Haarmann nikoli ni pri njih kupoval mesa. Ker pa je zločinec mnogim strankam prodajal meso, za katerega je izjavil, da ga dobiva zelo po ceni od nekega mesarja, ni izključeno, da so bili ti odjemalci ljudozrci, seveda brez svoje vednosti. Meso, katerega je Haarmann prodajal, je bilo zelo slično konjskemu, bilo pa je vedno brez kosti. Haarmann je dosedaj priznal umor v 16 slučajih; sigurno bo priznal tudi ostale umore, razven par slučajev, o katerih zatrjuje, da je izvršil umor Grans. To človek je v Haarmannovih zločinih sploh igral ostudno ulogo. Po izjavah Haarmanna je on stal popolnoma pod Gransovim vplivom. Grans je znal izrabiti grozovito Haarmannovo strast ter mu je dovaljal žrtve in ga nagovarjal na umor samo radi tega, da je dobil obleko in denar umrjenih. Obleko je prodal, denar pa zapravil v družbi lahkoživih žensk. Grans trdovratno zavrača te očitke, vendar je iz poteka razprave razvidno, da je on vedel za vsa Haarmannova grozodejstva ter je tega napol blaznega človeka izrabljaj v svoje sebične namene.

Samuel Gompers umrl. V južni Ameriki je umrl na službenem potovanju okrog 80 let stari predsednik ameriške delavske strokovne zveze Samuel Gompers. Po-

kojni je prišel v rani mladosti z gališkimi judi—izseljen ci v Ameriko in po nekaj leth brunega, sprememb in težav polnega življenja v novem svetu je stal že v ospredju delavskega strokovnega gibanja, kateremu je končno pred sedoval dolga desetletja. Gompersova strokovna zveza je strogo nepolitična ter pobira iz političnega življenja in gibanja samo koncesije materialnega značaja. Zviti Gompers je volilne glasove svoje močne strokovne zveze vedno dobro prodajal, da se je zadnja desetletja trdno držal demokratske stranke, izhaja samo iz tega, ker je ta stranka zvezi dajala večje koncesije kot pa republikanska. Pri vsem tem, kar je Gompersova kupo-prodajna politika dobrega prinašala delavcem—članom strokovne zveze, pa le ni izostal začetek in razvoj razredne delavske organizacije v Ameriki po vzoru angleškega laboura. Ta stranka je imela leta 1900 komaj 94.000 glasov, leta 1920 — 920.000, letos pri volitvah je pa že petkrat toliko glasov oddala za neodvisnega kandidata Lafollette, dočim je Gompers svojo zvezo podpiral demokrate.

Občni zbor Kmetijske družbe.

Kljub sramotni agitaciji nasprotnikov za Slovensko Štajersko zmagali naši pristaši.

Pašič-Pribičevićeva vlada je na željo Žerjavovo hotela po vsej sili spraviti Kmetijsko družbo za Slovenijo v roke samostojnežem in liberalcem. Proti določilom družbinih pravil so postavili svojega pristaša g. Spiller-Mujša za komisarja. Spiller je razpisal občni zbor in volitev družbenega odbora z delegati iz leta 1923. Po določilih družbinih pravil ti delegati niti niso več veljavni. Podružnice so za leto 1924 izvolile delegate, kateri edini bi imeli pravico voliti predsednika in odbor za Kmetijsko družbo. Ali vlada je po svojem komisarju določila stare delegate. Zakaj? Zato, ker so leta 1923 na Kranjskem dobili združeni samostojneži in Žerjavovci skromno večino. Za leto 1924 pa so izvolile podružnice na Štajerskem kakor na Kranjskem delegate, ki po ogromni večini — najmanj dve tretjini — pripadajo naši Slovenski ljudski stranki.

Po 8. februarju 1925 — če Bog dá — bo zopet govorila pravica! Dne 15. decembra pa se je torej volitev vršila s starimi delegati. Nasprotniki so upali, da tudi za Štajersko dobijo večino. Ali hudo so se uredali.

Kljub draginji voznje in hudemu mrazu so naši delegati iz Slov. Štajerja prišli iz vseh, četudi tako oddaljenih krajev. Lepo število — 77 — naših borcev za pravico se ni ustrašilo težavnega pota v Ljubljano. — Zalbog, da je okoli 20 naših delegatov iz nepojasnjenih vzrokov ostalo doma. Posebno pohvalno moramo omeniti med drugimi vrle naše Prleke iz Murskega polja, Pohorce, neustrašene Dravopoljce, Haložane, ter može iz obsotelskih ter savinjskih krajev. Kot vzgled pravega požrtvovalnega korenjaka moramo navesti delegata J. Murščaka od Sv. Ruperta v Slovenskih gorah, kateri je vstal iz bolniške postelje in dasiravno smrtno-nevarno bolan, je došel v Ljubljano, da s svojim glasom pomaga pošteno stvari do zmage. Slava mu! Še celo vrsto drugih požrtvovalnih mož stavimo na vzgled, na primer Hribernika iz Prevalj, Galundra od Sv. Križa, Kozela in Širovnika iz Haloz, Zakoška iz Pilsanja, Koštruna in Praha iz Rogatca, Platajsa od Sv. Jakoba, Skaleta iz Smarja in desetero in desetero drugih zvestih naših mož.

Ker so nasprotniki videli, da Štajercev, ki se zbirajo okoli voditeljev Slovenske ljudske stranke, ne morejo premagati, so hoteli to doseči s silo in zlobno zvijačo. Odlučnima našima somišljenikoma gg. V. Škerlecu iz Velikega Kamna in Štefanu Ekartu iz Cirkove so iztrgali nasprotni agitatorji glasovnice in njima ter še petero drugim vsilili glasovnice preplepljene s samostojno-liberalnimi kandidati. Vladni komisar je bil na ta »švindel« opozorjen, a ni ničesar ukrenil. Sami smo celo zadevo uredili. Nasprotni kričarji Kukec, Urek, Ivanjšič, Plavčak, Pečnik, Kovačič in enaki so škripali z zobmi, psovali naše delegate, a vse nič ni pomagalo.

Štajerski delegati so priborili naši stranki lepo zmago. Oddanih je bilo 134 glasov. Kandidati Slovenske ljudske stranke so dobili 77, a nasprotniki 57 glasov. Naša večina je znašala kljub temu, da je ostalo 20 naših delegatov doma, 20 glasov. Izvoljeni so bili naslednji naši možje:

Za I. podpredsednika: Evgen Jarc iz Ljubljane. Za odbornike: Miha Brenčič iz Spuhlje, dr. Iv. Jančič iz St. Petra, Miha Hrastnik iz Laškega, Alojzij Supanič iz Jarenine, Jakob Jan iz Gorij, Robert Košar od Sv. Bolfenka in Martin Steblovnik iz Smartna. Koroške podružnice so si izvolile soglasno vrlega našega pristaša Ivana Hribernika iz Prevalj. Tako šteje SLS v glavnem odboru 9 odličnih naših mož.

Nasprotni kandidati so bili sledeči: Franjo Roblek iz Zalca, Jakob Znidarič iz Središča, Peter Mravljak iz Vuhreda, Ludvik Ivanjšič od Sv. Jurja, Franjo Plasčan iz Orle vasi, Alojz Schicker od Sv. Marjete, Božo Racič iz Ljubljane in Josip Černe iz Zg. Šiške. A vsi ti so propadli, kakor so dolgi in široki. Dobili so kljub zvijačam in nasilju samo 57 glasov.

Na Kranjskem pa so tokrat še prodrli nasprotni kandidati.

V glavnem odboru Kmetijske družbe ima naša stranka močno in sposobno zastopstvo. Prekrižali smo račune nasprotnikov. Ko se bodo volili letošnji delegati, pa bodo vsi ostanki samostojnežev in liberalcev zleteli iz odbora.

Iz Slovenije.

Napredno učiteljstvo proti Pribičeviću—Žerjavu in njegovemu slugi Luki Jelencu. Protizakonitosti, katere sta si privoščila v zadnjem času Pribičević in Žerjav s pomočjo petoliznika Luke Jelenca v Sloveniji, so izzvale odpor tudi v taboru naprednega učiteljstva. Sedanj Pribičević—Žerjavovo vodstvo prosvete je pogazilo celo zakon veljavnosti definitivne nastavitve in to gorostasno in v nebo vpijoče krivično teptanje zakona je zadelo na odpor ne le med akademsko omladino, ampak tudi med naprednim učiteljstvom. Celo napredno učiteljstvo je danes tolikanj uvideno, da se zaveda bridke resnice pregovora, ki pravi: danes meni, jutri tebi. Danes odstavlja in premešča Žerjav, ki nima nikogra za seboj, definitivno nastavljene učitelje Slomškarje, ki so povrh še priznani najboljše učne moči, po volitvah pa bi lahko SLS isto orožje uporabila proti učiteljstvu naprednjakom. Pribičević—Žerjavova prosvetna politika se je ogabila celo UJUJevcem in začeli so prirejati protestne shode, na katerih odločno obsojajo gaženje zakonov od strani prosvetnega ministra in protestirajo proti odstavitvi in premetitvi definitivno nastavljenih učiteljev. Da bi preprečil te proteste UJU v Sloveniji, roma dr. Žerjavov lakaj Luka Jelenc po učiteljskih zborovanjih, moleduje in prosi, naj se nikar ne pregrešijo zoper svetost jugoslovanskega demona Pribičevića in agromerkurja Žerjava. Dne 7. t. m. se je vršilo tako protestno zborovanje UJU v Dravogradu. Pri tej priliki je napredno učiteljstvo izreklo v navzočnosti Luke Jelenca najstrožjo obsodbo vodstva UJU in posebno še poverjeništvu v Ljubljani. V Dravogradu zbrano učiteljstvo je posebej naglasilo, da je omajeno zaupanje učiteljstva v poverjeništvu UJU in to radi tega, ker se stalne učitelje preostavlja kakor lutke z vednostjo in na predlog poverjeništvu. Po izrečenem protestu proti Pribičević—Žerjavovi prosvetni nezakonski politiki je Luka Jelenc izjavil, da ga je tak nastop obmejnega UJU neprijetno dirnil in je nato zbranim učiteljstvu, ki ga je zasmehovalo, zaupal, koliko uspehov je imelo je imelo njegovo plodono delo, ko se je boril proti klerikalizmu. Jelencovo izjavo so pobijali na shodu zbrani učitelji in zahtevali od njega, naj pove, kaj je storila UJU za obrambo pravic učiteljstva. Na to zahtevo je izjavil g. Jelenc: »Jaz sam sem sodeloval brez poverjeništvu pri tistih persekucijah, ki so se godile v ljubljanski oblasti, v mariborski oblasti pa je to delo izvrševal veliki župan.« Zavladala je smutna tišina in čuli so se nato ogorčeni »ohok«-klci in vsaka nadaljna debata je bila končana. Takoj se je sestavil odbor, ki je sestavil resolucijo, katero mora »Učiteljski tovariš« natisniti na naslovni strani. Po kratki debati se je sprejela ista resolucija, proti kateri so glasovali samo trije navzoči člani. — Ugnan v kozji rog, je Luka tako lepo priznal, da gaženja zakona napram stalno nameščenim učiteljem ala g. Firm v Hočah, ni kriv samo on — ljubljanski Luka, ampak tudi mariborski krompirjev veliki župan dr. Pirkmajer, ki vedno izjavlja z jokajoče milim glasom, da mu je zakon nad vse. Žerjavovec Luka Jelenc je izdal, da ni vseh krivic kršenja definitivnosti zakrivil cigani in Virginimosta in kranjski žid, ampak tudi štajerski »Slovenec« dr. Pirkmajer, ki je tačas veliki župan v Mariboru. G. Pirkmajer, kako bridko se še bo maščevala krivica, s katero ste tako po policajski demokrasko krivično in neusmiljeno oplazili hočkega g. nadučitelja Firma in njegovo soprogo. — Zborovanj in to protestnih, kakor je bilo zgoraj opisano v Dravogradu, se še bo vršilo več in Luka še bo imel priliko, da bo razkril celotno »ljubezen« dr. Pirkmajerja do zakonitost.

Kako izgleda dr. Pivkovo srbofilstvo v pravi luči? Nosilec liste za žerjavščino dr. Ljudevit Pivko tako rad povdarja svoje medvojno srbofilstvo in da je ravno radi navdušenja za jugoslovanstvo prešel k Italijanom in tamkaj v Italiji rušil Avstrijo. Ker je dr. Pivko postal nosilec dr. Žerjavove liste, pa moramo javnosti povedati, kako da izgleda dr. Pivkovo medvojno srbofilstvo v resnici. Dr. Pivko je takoj po izbruhu svetovne vojne moral kot oficir na fronto in sicer jo je mahnil nad Srbe in Črnogorce. In ravno v bojih proti Srbiji in Črnigori se je dr. Pivko kot avstrijski junak tako odlikoval, da je večkrat odlikovan in da je dobil za Slovenca redko odlikovanje — vojni zaslužni križ. Kot junakaški avstrijski oficir je bil dr. Pivko tako izvanredno bogato odlikovan za hrabrost, katero je kazal napram Srbom in Črnogorcem in to v letu 1914, ko se mu ni niti sanjalo, da bo Italija Avstriji napovedala vojno. — Zakaj ni bežal k Srbom in pomagal na srbski strani rušiti Avstrijo. Dr. Pivko se je še le dolgo za tem, ko je bil odlikovan tudi z redom železne krone kot junak proti bratom Srbom, na italijanski fronti spomnil, da bi bilo dobro Avstrijo začeti rušiti in to na zanj tolikanj udobni ne srbski, ali ruski strani — ampak na strani naših še danes najbolj zakletih sovražnikov — Italijanov. In o tem ošabnem izdajstvu pisari dr. Pivko brošure, predava mladini, a tega pa ne pove, da je dosegel čast avstrijskega z odlikovanji okinčanega junaka proti Srbom in potem šele, ko je opravil svojo junaško dolžnost s Srbi in Črnogorci, je šel med — Italijane. Dr. Pivkovo srbofilstvo zgleda ravno tako kakor dr. Žerjavov Agromerur in radi tega sta si za te volitve tako lepo razdelila ulogi nosilcev list stranke, v kateri so zbrani sami taki iskreni Jugoslovani kot je na primer avstrijski železni vitez dr. Pivko in od sodišča patentirani poštenjak — Agromerur — dr. Žerjav!

Dr. Žerjavov nosilec policajdemokrasko liste v mariborskem okrožju dr. Pivko je moral odstopiti kot starosta Sokola. Mi smo že beležili, da je dr. Žerjav postavil g. dr. Pivka kot nosilca liste samo radi tega, da bi naj bil dr. Pivko nekak čuk na palci, ki bi zvalil pod dr. Žerjavovo klobuk vse Sokole, tudi take, ki po politični upredebli niso Žerjavovci. Pri vzpostavitvi dr. Pivkove kandidature pa je dr. Žerjav, kar se tiče Sokolov, zopet zmenjal en ceklu

Sokoli so pozvali dr. Pivka na odgovor, ker je svoj čas kot duševni voditelj mariborskih Sokolov povdarjal svojo nepolitično plat in rinih v ospredje čisto sokolstvo, a danes je nosilec liste dr. Žerjavove strančice. Sokoli so dr. Pivka prisilili, da je moral odstopiti kot starosta Sokola in je danes samo še nosilec liste one stranke, katero najbolj proklinja vsak pošten in iskren Jugoslovan.

»Jutro« in slovenska radikalija v mariborskem okrožju. Ze koj po intronizaciji dr. Pivka kot JDS kandidata je začelo »Jutro« trobiti, da bo dr. Pivko skupen kandidat za demokrate in radikale in da je tozadevni sporazum gotova stvar. Ta »Jutrova« zagotavljanja o skupnosti naprednega bloka je ostro zavračal v »Narodnem Gospodarju« vodja radikalije dr. Ravnik. »Jutro« od 13. t. m. pa javlja iz Beograda, da se radikali v mariborskem okrožju pridružijo Narodnemu bloku. — Dr. Žerjav je po »Jutru« konferiral s Pašičem glede sodelovanja samostojnih demokratov in radikalov pri volitvah v mariborskem okrožju in je dosegel popoln sporazum. Mariborske žerjavovce je pri teh pogajanjih zastopal mariborski advokat dr. Koderman. Izvršilni odbor radikalne stranke je poslal vsem radikalnim organizacijam v mariborskem okrožju navodila, naj se sporazumejo s tamošnjim nosilem liste dr. Pivka glede okrajnih kandidatov v tej oblasti. Z ravnokar citirano in iz Beograda diktirano žerjavščino je namestnik »Jutro« pritisniti na štajersko radikalijo, da bi ta pristala na dr. Pivkovo skupno kandidaturu in bi šli policajdemokratje in radikali pod skupnim klobukom Narodnega bloka. Mi smo že parkrat čisto pravilno povdarili v »Straži«, da je glavni konkurent dr. Pivka dr. Ravnik, ki hoče biti nosilec liste, kajti edino kot tak ima lahko vsaj za dobo volilnega boja nekaj upanja, da bo izvoljen. Zadnja nedeljo se je zbrala v Mariboru radikalija in razpravljala o skupnem nastopu z demokraci. Radikali so sklenili, da ne pojdejo z Narodnim blokom, ampak nastopijo samostojno in da bo dr. Ravnik nosilec samoradikalne liste. Žerjav je tokrat zamagal po »Jutru« o že sklenjenem sporazumu in celo dr. Koderman se je zastoj vozil v Beograd. Tako izgleda tolikanj hvalisani Narodni blok v mariborskem okrožju.

Znani bivši samostojni poslanec Joža Drofenik iz St. Jurja — dr. Žerjavov kandidat. Kakor smo že poročali, sta dr. Bogomil Vošnjak in Drogenik za hrbotom vodstva SKS spletkarila z Žerjavovci in se potegovala za skupen volilni nastop samostojnih in policajdemokratov. Radi tega samolastnega koraka sta bila oba izključena iz samostojne in zemljoradniške stranke. — Drogenik se je sedaj čisto prodal Žerjavu in je bil v nedeljo, dne 13. t. m. od celjskega advokata dr. Kalana v celjskem Narodnem domu v mali dvorani introniziran kot kandidat za okoliš Celje—Vransko. Njegov namestnik je posestnik na Ponikvi ob južni železnici Josip Zdošek, po domače Kristan, seve zagrezen bivši samostojnež in sedaj Žerjavov sluga. Kako se bo godilo staroavstrijskemu nemškutarju Drogeniku kot dr. Žerjavovemu kandidatu v okolišu Celje—Vransko, o tem se lahko gospod kandidat informira pri g. Kocbeku, ki je bil JDS kandidat pri zadnjih državnozbornih volitvah. Pri tokratni volilni agitaciji šentjurski blebetavs Drogenik ne bo zgubil samo hlač, ampak še kaj drugega. Če ni šlo zadnjič pod firmo Samostojne, bo tokrat še manj pod firmo Agromerurja. Dr. Vošnjaka pa menda niti policajdemokratje ne bodo vzeli na kandidatno listo in mu tudi tokratno usokštvo v Žerjavov tabor ne bo prineslo tolikanj zaželjenega mandata. Ljudje kot dr. Vošnjak so med Slovenci doigrali!

Še eno presenečenje nas čaka za te volitve. Tudi pri teh državnozbornih volitvah bo nastopil mariborski vitez Zagorsky s samostojno kandidatno listo. Pri zadnjih mariborskih občinskih volitvah je nabiral kandidate za svojo listo pri pijancih in cestnih postopacih, tokrat pa se je vrgel na deželo in ponuja kandidature veleposestnikom in najbližjim pristašem SLS. Može na deželi se g. vitez smeji in pravijo, da bi naj viteški nosilec liste nastopil samostojno za fašenk, da bi bilo tem več zabave tudi na deželi!

Našim županom in občinskim odbornikom! V ponedeljek, dne 22. t. m., se vrši v Ljubljani, v dvorani Rokodelskega doma (Komenskega ulica) občni zbor županske zveze za Slovenijo. Pričetek točno ob 11. uri predpoldne. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Poročilo blagajnika in odobritev računov za triletno poslovno dobo. 4. Določitev članarine. 5. Volitev novega odbora in sicer: a) načelnika, b) 24 odbornikov in c) 10 namestnikov. 6. Volitev treh preglednikov računov. 7. Slučajnosti. 8. Po končanem občnem zboru popoldne: poučna predavanja. Župani in občinski odborniki, člani županske zveze, udeležiti se tega občnega zbora tudi iz štajerskega dela Slovenije v čim večjem številu.

Usmiljenim mladinojubnim srcem. Od Sv. Križa pri Mariboru nam poročajo: Ob božičnih praznikih prirejajo vsepovsod mladinojubi božičnice v korist ubogih otrok, zlasti šolarjev. Te dni si podajajo kljube v mestu in ponekod tudi po deželi razni nabiranci prostovoljnih prispevkov ter predlagajo svoje nabiralne pole premožnejšim slojem. Tudi mi, vzgojitelji mladine v hriboviti obmejni županiji Sv. Priža smo se letos odločili, da pripravimo svojih ubogim gojencem božično veselje. Mnogo jih je ubogih revčkov, ki vsled preluknjane obleke in čevljev zmružejo na dolgi poti v šolo, saj prihajajo nekateri po dve uri daleč iz najvišjih hribov, dosti jih je tudi, ki sploh ne morejo v šolo, še manj pa v cerkev, ker nimajo nič obleke. Res so tudi v mestu revčki, pa tam nimajo daleč v šolo, kako težavne poti so pri nas, ve samo tisti, kdor je že hodil po naših krajih, bomo te dni potrkali na usmiljena srca naših mladinojubarov, prosimo, da nam pomorejo v izdatni meri dovršiti naše delo ljubezni. — Ivan Hlebec, šolski vodja, Martin Gaberc, župnik.

Spominjajte se Dijaške večerje!

Na občnem zboru Jugoslovanske Kmetijske zveze, ki se je vršil v Ljubljani dne 15. t. m., je bil izvoljen stari odbor s poslancem Brodarjem kot načelnikom. Samo mesto odbornika Miklavca je bil izvoljen župan Trkov iz Dobrunj.

Vodstvo meščanske šole v št. Lenartu v Slov. gor. je prevzel gospod Milan Vavda, dosedanji učitelj na strokovni šoli v Ptuj.

Duhovniška vest. Celjska mestna župnija in opatija je podeljena g. Petru Juraku, dosedajnemu vikarju in provizorju celjskemu. Novega g. opata bo slovesno blagoslovil in ustoličil mariborski škof dr. Andrej Karlin v nedeljo, dne 28. decembra. Mil. g. opatu naše najiskrenejše čestitke!

Občinska klavnica v Ormožu. V našem malem mestecu občutimo draginjo posebno mi uradniki in kar nas je takih, ki se živimo od rok do ust. To, kar počenjajo danes mesarji z nami, že prekaša vse meje naše potrpežljivosti. Pustiti se leto in dan po mesarsko odirati in še imeti zraven prazen želodec, to se pravi, delati in skrbeti za mesarje, da oni udobno živijo, mi pa naj plačujemo prav drago kosti. Kaj pravijo kmetje? Mesarji plačujejo živino živo težo po 28 do 32 kron, meso pa tržijo po 80 do 96 kron. Prašiče plačujejo nad 50 kron, meso so prodajali še pred kratki mnad 100 kron. Ni čuda, da si je nek mesar pridelal v treh letih krasno hišo. Iz lastnih žuljev gotovo ne, sicer bi uradniki, javni nameščenci in drugi revni sloji ne stradali kruha in delali dolgove. Kakor se sliši, obravnava občinski odbor vprašanje: ustanoviti občinsko klavnico v prostorih, ki so vezani z občinsko gostilno in kjer je že nekaj poslovala občinska klavnica. Da bi obč. hranilnica kot lastnica teh prostorov temu nasprotovala, ne moremo verjeti, ker vendar gre za dobrobit vseh občanov in občina jamči z vso svojo davčno močjo za občinsko hranilnico.

Dnevne novice.

Pribečevičeva srednješolska »reforma«. Pribečevič hoče srednje šole preurediti tako, da sedaj v decembru, to je sredi šolskega leta iz 1. in 2. razreda srednjih šol odpravlja latinščino, nemščino in občo zgodovino ter uvaja francoščino, petje in risanje. V Beograd hodijo srednješolski nadzorniki pojasnjevati, da je to pouku in šoli v kvar, ni pa pričakovati, da bi se znana zagriženost dala počiti ter hotela opustiti usodne napake in neumnosti. Starši bi se morali pritožiti na državni svet.

Poziv zagrebškega akademskega senata. Akademski senat zagrebškega vseučilišča je na svoji seji dne 11. t. m. sklenil, da se bo proti umirovljenju nekaterih profesorjev zagrebškega vseučilišča pritožil na državni svet, da bo vložil protest proti tisti določbi na ministrski svet in da bo apeliral na pomoč in solidarnost na vsa vseučilišča v državi. V svojem pozivu na vseučilišča naglašala senat zagrebškega vseučilišča, da je z umirovljenjem vseučiliških profesorjev kršena avtonomija vseučilišča, in se sklicuje na člen 16 ustave, ki določa, da so vseučilišča svobodna in na čl. 73, točka 4., ki se glasi: Aktivni ministri in ministri na razpoloženoju n vseučiliščni profesorji lahko kandidirajo in če so izvoljeni, obdrže svoj položaj. S tem je ustvarjen za vseučiliške profesorje privilegiran položaj med uradniki, tako, da vseučiliški profesor lahko zastopa svoje osebno mnenje brez strahu pred preganjanjem. Upokojitve so pa tudi formalno nepravilne. Apel se končuje z besedami: »V tem smislu apelira akademski senat zagrebškega vseučilišča na visoki naslov, da isti solidarno s stališčem senata zagrebškega vseučilišča vse ukrene, da se omenjene krivične upokojitve popolnoma reparirajo.« — Slovenci pričakujemo, da se kaj takega sklene in izreče tudi na ljubljanski univerzi.

Nasilje v Delnicah. V Delnicah na Hrvatskem bi se bil moral v nedeljo vršiti zaupni sestanek okrajne organizacije HRSS. Na sestanek je dospel tudi tajnik Radičeve stranke, dr. Krnjevič iz Zagreba. Ker niso prišli vsi povabljeni, se zaupni sestanek ni mogel pričeti, zato se je vršila samo predsedstvena seja. Te se je hotel na vsak način udeležiti tudi odposlanec okrajne oblasti, pristav Obradovič. Ker so proti temu udeleženci protestirali, je poklical pripravljene orožnike ter dal vse navzoče, med njimi tudi Krnjeviča za 5 ur zapreti. To razsodbo je potrdil tudi okrožni sodnik in vsi so morali svojo kazen odsedeti. Izpuščeni so bili šele ob 2. uri zjutraj.

Važna navodila v vojaških zadevah. Radi enakosti službovanja med vojaškimi in občinskimi uradi kakor župnijsko-duhovnimi ter javnimi oblastmi in večjimi industrijskimi in prvatnimi podjetji in za olajšavo uradovanja z vojaškimi oblastmi izdal bo podpisani poučno knjigo, sestavljeno iz vseh sedaj veljavnih predpisov, naredjenj in tozadevno izdanih zakonov. — Ta knjizica je potrebna za vsak urad radi navodil, objašnitev, službenega uradovanja posameznih uradov in medsebojnega uradovanja uradov z vojaško oblastjo ter prihrani vsakemu nepotrebno povpraševanje in poizvedovanje pri raznih vojaških oblastih. Razen tega bo obsegala knjizica tudi različne vzorce. Glavna vsebina te knjizice bo, sledeča: 1. Naloga vojnega okruha in razdelitev istega. 2. Dokumenti. 3. Obveznik in njegove dolžnosti. 4. Dolžnosti župana in različni nasveti, kar se tiče vojaštva. 5. Pristojnost državnih nameščencev. 6. Oprostitev uradnikov in odpravnikov javnih služb od poziva na vojno službo v mirnem času in v slučaju vojne. 7. Vojniška isprava. 8. Potovanje v inozemstvo. 9. Prevodjenje ali prevajanje. 10. Obvezniki-dijaki. 11. Taksiranje prošelj, pritožb itd. 12. Pravila in pogoji za sprejem kandidatov v podoficirske šole ter v godbeno

šolo. 14. Pravila in pogoji za sprejem v granično trupo. 15. Način in postopek pri prošnjah za reguliranje penzije. 16. Razdelitev celokupne vojske, nazivi raznih edinic, činov, obleke, znakov itd. Knjizica bode stala v prodaji na drobno 23 dinarjev komad, pri odvzetju najmanj 50 komadov se dobi 5 odstotni popust. Da bi se pa približno vedelo, koliko eksemplarov bode na slovenskem potreboval, prosim, da se to da tudi na znanje vsem v področju naslova se nahajajočim državnim in civilnim oblastem, vsem večjim podjetjem, tovarnam, rudniškim upravam, župnijskim uradom ter vsem posameznim obveznikom. Knjigo je naročiti pod spodaj navedenim naslovom. Ta knjizica bode izšla kakor hitro bode podpisani dobil vsa naročila od vseh občin in se naj potem šele pošlje denar na spodaj navedeni naslov z obratno pošto. Da bi se pa knjizica čimprej izdala, prosim, da se z naročitvijo pospešite. V knjizici bodo tudi vzorci za različne prijave, spiski itd. in se bodo naročila za posamezne tiskovine posebej sprejemala. Cena za tiskovino bode naznačena na vsakem vzorcu posebej. — Albin Fleš, pešadijski kapetan I. kl., Celje, Aškerčeva ulica 11.

Dr. Oetker-je z vanilin sladkor

dobi se povsod ali pa v tovarni

Jos. Reich v Mariboru.

Svetla glava

Iz Maribora

I. SEJA MARIBORSKEGA OBCINSKEGA SVETA.

Včeraj popoldne je pričel novoizvoljeni občinski svet z rednimi sejami. I. seja je bila napovedana za 5. uro ter so se je udeležili skoro vsi občinski svetniki; bili so precej točni, da je župan g. dr. Leskovaar sejo lahko otvoril že ob četrt na šest. Takoj po otvoritvi zaprosi za besedo občinski svetnik g. Ošlak (socialist), toda v smislu poslovnika mu je župan ne podeli, ampak takoj preide na dnevni red ter imenuje za overovatelje zapisnika občinskega svetnika Tumpeja in Ozvatiča.

Sprememba poslovnega reda.

Poslovník, po katerem je dosedaj zboroval obč. svet, je star najmanj že 50 let. Pokazalo se je, da so potrebne gotove spremembe. Med občinske svetnike se razdeli besedilo starega poslovnika, katerega g. župan prečita ter nato k posameznim točkam predlaga potrebne izpremembe. Pri par. 4 se določi na predlog g. dr. Jerovška, da se vrše redne seje vsak prvi torek v mesecu; če se seja ne završi, potem se nadaljuje brez posebnega obvestila naslednji torek. Seja se naj pričene ob 17. uri in končajo ob 21. uri. Glede časa se razvname daljša debata, v kateri predlagajo socialisti, da se seja pričene ob 19. uri, vendar večina sprejme končno predlog dr. Jerovška, Par. 15 se spremeni v smislu sklepa bivšega obč. sveta, da ni potreba celi zapisnik prejšnje seje prečitati, ampak se določita overovatelja, ki se prepričata, če zapisnik odgovarja javni seji. Glede par. 18, ki govori o nujnosti predloga, se obširneje razpravlja. V debato poseže tudi zastopnik komunistov, obč. svetnik Razboršek, kateremu izreče župan radi neparlamentarnega izraza ukor. Dr. Jerovšek predlaga, da naj obč. svet sklepa o nujnosti predloga ne glede na število podpisov, katere zahteva stari poslovnik. Končno se sprejme v celoti tozadevna točka starega poslovnika ter bo v bodoče za nujnost predloga potreba 6 podpisov. Točka 40, ki določa število odsekov, ostane v veljavi, razven glede števila članov, katerih je bilo dosedaj 7, zanaprej pa 9. IV. odsek bo štel 11 članov, Točka 41 odpade iz poslovnika, točka 44 pa se spremeni, da v odseku odloča nadpolovična večina vseh članov. Kot zadnjo točko poslovnika se sprejme predlog obč. svetnika Rogliča, da tvori razpravni jezik na sejah slovensčina. Tudi zastopniku Nemcev Priemerju se ne dovoli uporaba nemškega jezika.

Volitev novih odsekov.

Na predlog dr. Jerovška se izvolijo v I. odsek: dr. Juvan, Ozvatič, dr. Kukovec, Kovačič, Podlesnik, Tumpej, Majerič, dr. Mähleisen in Ošlak.

II. odsek sestavljajo: Stabej, Živortnik, dr. Strmšek, dr. Kac, Tumpej, Majcen, Majerič, dr. Mähleisen in prof. Favaj.

V III. odseku so: Nekrep, Lonber, dr. Kac, Kovačič, Roglič, Selinšek, Planinšek, Glaser in Klančnik.

V IV. odseku so izvoljeni: dr. Jerovšek, dr. Juvan, Ozvatič, Šoštarčič, Bureš, Weiksl, France, Roglič, Pucelj, Bahum in Priemer.

V V. odseku so: Zmazek, Lahovič, Majcen, Podlesnik, Pucelj, Sirak in Bahum.

Komunist Razboršek zahteva nato tudi za sebe mesto v dveh odsekih, toda ne more se mu ugoditi.

Predsednike in podpredsednike bodo odseki izvolili na seji, na katero bo župan sklical vse člane odsekov.

V odsek za pragmatiko predlaga občinski svetnik Selinšek občinske svetnike: Franceta, Zmazeka, dr. Juvana, dr. Kukovca in Pucelja.

Na novo se izvolijo člani kuratorija »Vesne«, o kuratoriju študijske knjižnice bo pa sklepal občinski svet v prihodnji seji.

Provizorij

za meseca januar in februar občinski svet odobri. Občina je glede proračunskega provizorija vložila prošnjo tudi na

pokrajinsko upravo, toda od finančnega delegata še ni prišla rešitev.

Glede božičnice

za revne otroke in podpore za brezposelne stavijo socialisti nujen predlog, v katerem zahtevajo za božičnico 100 tisoč din., za brezposelne pa 50.000 din. Občinski svet osvoji predlog mestnega sveta, ki je že določil za božičnico na šolah 37.500 din., za otroške vrtce pa 10.000 D. Predlog glede podpore za brezposelne se izroči odseku, da najde način, kako bi se podpore razdelile.

Župan se nato spominja smrti člana starega občinskega sveta dr. Rosine. Občinski svetniki zakličejo pokojnemu tovarišu »Slava!«

Najemnina za Kiffmannovo hišo, katero je občina nastavila na 137.000 din. letno, se zdi velikemu županu previsoka ter preti občini z represalijami, če najemnine ne zniža. Dasi je občina državi zlasti v tem oziru šla na roko pod pogojem, da dobi petmilijonsko posojilo, o tem sedaj nič ni slišati. Če bo država posojilo dala, bo občina najemnino znižala. Občinski sve pooblasti župana, da vodi nadaljna pogajanja in lahko eventualno najemnino za nekaj zniža.

Pončno se izroči odseku predlog g. Rogliča, da naj se napravi na magistratu omara s predali, v katerih si bodo občinski svetniki shranjevali akte, katere študirajo. — V odsek gre tudi prošnja za podporo narodnemu gledališču, nakar g. župan sejo zaključí.

Slovesna posvetitev zvonov za stolno cerkev v Mariboru. Občna želja vseh Mariborčanov, ki so si želeli nekdanjega krasnega zvonjenja na stolni cerkvi, je, hvala Bogu, izpolnjena. V pondeljek, dne 15. t. m. je tvrdka »Zvonoglas« prelila nekdanjega velikana, največji zvon v Sloveniji, ki je počil leta 1921 ob zvonjenju za pokojnim kraljem Petrom. Zvon tehta sedaj blizu 40 meterskih stotov in ima glas b. Čisto nov zvon, ki tehta 26 stotov ter ima glas c in še tretji, ki nam ga je vzela vojska s 530 kg se naselita odslej z največjim v stolnem stolpu. Dva sta ostala še od prej. Trije novi zvonovi bodo slovesno posvečeni prihodnjo nedeljo, dne 21. t. m. po sledečem sporedu: Ob pol 8. uri se prepeljejo zvonovi z devetimi pari konj v spremstvu mestne požarne brambe in ob zvokih pozavnistov po Vrtni ulici, Koroški cesti, Glavnem trgu, Gosposki, Gregorčičevi in Strossmajerjevi ulici do vhoda v Oražnovo ulico. Tam čaka mestno župnijska duhovščina, botri in zastopstva katoliških društev z zastavami, ki zvonove sprejmejo. Sprevod se pomika po Orožnovi ulici okoli stolne cerkve na Slomškov trg pred škofovo palačo, kjer bodo obešeni v svrhu posvetitve na nalašč za to pripravljene oder. Ob pol 10. uri prihod škofa z asistenco, ki bo na trgu zvonove slovesno posvetil. Nato je v stolnici slavnostna pridiga, pontifikalna sv. maša z zahvalno pesmijo »Te Deum«. V stolp bodo dvignjeni zvonovi med 13. in 15. uro. Vljudno vabimo k tej pomenljivi slovesnosti prebivalce mesta, pa tudi druge vernike, da prisostvujejo posvečenju največjega zvona v škofiji, na katero gleda s ponosom ne le stolna župnija, ampak vse mesto in vsa vladikovina. Orjak v stolnem stolpu nam bo zapel prvokrat na sveti večer: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!« In to pesem naj poje še stoletja, to je naša iskrena želja ob posvetitvi.

Glasbena Matica v Mariboru obhaja letos petletnico svojega obstoja. V svojih odborih je že lansko leto določila, da kar najslavnejše pokaže plodove svojega neutrudljivega dela. V proslavo petletnice so določeni trije veliki koncerti, in sicer priredita prvi koncert pevski zbor in orkestralni odsek skupaj, drugega in tretjega pa vsak izmed teh zase. Prvi skupni koncert bi naj pokazal vso zmožnost in silo pevskega zbora in orkestralnega odseka in je v to svrhu izbrano eno najlepših in največjih del muzikaličnega sveta: Dvorakov Mrtvaški ženin. Iz stikov s češkimi pevsкими zbori smo izvedeli, da dajejo baš to leto v večjih čeških centrih to prekrasno skladbo. Čudno, da je dobila ta balada v vsaki prestavi, — naša je od Stritarja — drugačno ime. Čehi jo poznajo pod imenom »Svatovska kušulja«, Nemci jo pojejo zopet pod lepozvnečim imenom »Die Geisterbraut«, mi pa smo ostali pri »Mrtvaškem ženinu«. O nenavadni krasoti tega dela bomo pred koncertom v informaciji in večje razumevanje še marsikaj povedali. V orkestru so zastopani vsi instrumenti, celo angleški rog; da ne manjka priljubljena češka harfa, se razume samo po sebi. Solopartije smo spravili v jako srečne roke. Za ulogo neveste se nam je posrečilo dobiti krasni sopran tukajšnje operne pevke gđ. Vladimirovne, tenor pa si je vzgojil g. ravnatelj Topič sam. Pel ga bo član Maticinega pevskega zbora g. Avgust Živko. Najtežje nam je bilo, najti visokega bariton-pripovedovalca, ki ima tudi največjo vlogo. Našli smo ga zopet v tih samostanski celici v Zagrebu, in to po zopetnem posredovanju našega prevzv. škofa, gospoda dr. A. Karlina. Bariton partijo poje torej že od lanske »Pepelnice noči« našemu občinstvu dobro znani P. Kolb. Balada sama ima okrog 60 kitic in se poje celi dve uri. Mimogrede bodi omenjeno, da je to delo tako krasno, da storimo našemu občinstvu le največjo uslugo, če ga podamo dvakrat v Mariboru. Srednje šole, in sicer samo te, pa bodo poleg tega imele za znižane cene pristop k generalni vaji. — Drugi in tretji jubilejni koncert bodeta med drugimi točkami prinesla najlepše stvari, ki so se proizvajale tekom prvih petih let.

Trgovski gremij v Mariboru objavlja, da bodo trgovine prihodnjo nedeljo kot nedeljo pred Božičem odprte in sicer od 5. ure popoldne, od pondeljka do srede kot v tednu pred Božičem bodo pa trgovine v mestu vsak večer eno uro dalje odprte, na kar se slavno občinstvo opozarja.

Predavanje g. Pirca o stanovanjskem vprašanju, ki se je vršilo preteklo nedeljo, se nadaljuje prihodnjo nedeljo. Za predavanje so pokazali ljudje mnogo zanimanja, ker je bila dvorana mestnega kina skoraj polna ter so poslušalci z velikim zanimanjem sledili predavatelju. Tudi prehodnje predavanje se vrši v prostorih mestnega kina.

Nova stavba v Mariboru. Pokojninski zavod v Ljubljani se je odločil, da bo začel takoj na spomlad 1. 1925 na Kralja Petra trgu graditi novo stavbo. Pri tej novi stavbi bo fronta trinadstropna, od zadaj pa dva nadstropja. Spodaj bodo prodajalne in gostilna, na dvorišču bodo hlevi za konje, kar bo posebno dobrodošlo kmetom. Cela stavba bo obsegala 30 stanovanj po 2 sobi in 1 kabinet ter kopalno sobo in po 3 sobe in 1 kabinet. Proračun znaša 7 milijonov dinarjev.

Narodno gledališče. Danes, dne 17. decembra: zaprto. — Četrtek, dne 18. dec.: »Razporoka«, Ab. C. — Petek, dne 19. dec.: zaprto. — Sobota, 20. dec.: »Razporoka«, Ab. A.

Kuharska tečaja za fino meščansko kuhinjo in za fino pecivo se otvorita dne 10. januarja 1925 na dekliškem zavodu »Vešna« v Mariboru. Pojasnila se dobe do dne 23. decembra od 10 do 11. ure predpoldne v pisarni tega zavoda.

Petek, dne 19. decembra 1924, ob 19. uri, se vrši v Kmečki sobi Narodnega doma v Mariboru glavni zbor Odseka amaterfotografov SPD z običajnim dnevnim redom. Glasom pravil osrednjega odbora SPD se vrši v slučaju nesklepčnosti eno uro pozneje glavni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih. Tudi nečlani so vabljeni, da se udeležijo zbora in pristopijo k odseku kot člani. Po glavni zboru, skioptično predavanje o naših zimskih alpah. Vsakdo dobrodošel. Vstopnine ni! — Odbor.

Gospodinjki koledar prodaja mariborska podružnica Jugoslovanske Matice vsak dan od 15. do 16. ure. Pisarna podružnice je v Sodni ulici 32, na vogalu.

G. Avgust Žlahtič, trgovec v Mariboru, izjavlja, da je že davno pretrgal vse vezi s svojim bližnjim sorodnikom, v zvezi z umorom v Studencih aretiranim Žlahtičem, mizarjem iz Ptuja.

KOLIKO BODO STALI NAŠI ČASOPISI L. 1925?

Naši časopisi ohranijo za prihodnje leto popolnoma stare cene. Dasiravno so se pomočniške plače tekom leta 1924 zvišale, se vendar cene našim listom po novem letu ne bodo nič zvišale.

»Slovenski Gospodar« bo stal v letu 1925 v Jugoslaviji: celoletno 32 dinarjev, polletno 16 dinarjev, četrtletno 8 dinarjev.

Zunaj naše države pa stane »Slovenski Gospodar« še enkrat toliko, kot doma.

»Straža« bo stala leta 1925 v Jugoslaviji:

Celoletno 80 dinarjev,
Polletno 40 dinarjev,
Četrtletno 20 dinarjev,
Mesečno 7 dinarjev.

Zven naše države stane »Straža« še enkrat toliko, kakor doma.

Najprimernejša božična in novoletna darila

za praktično uporabo: damske torbice, torbice za potovanje, spise, šole, tobak, smodke, denar itd. se dobi v na največji izbori pri

IVAN KRAVOS, MARIBOR,
ALEKSANDROVA CESTA 13.

Lastna torbarska delavnica: Slomškov trg št. 6.

Ernest Gert, Maribor, Gosp. ul. 13

priporoča velecenjenim odjemalcem za božične praznike svojo bogato opremljeno zalogo vsakovrstnega steklenega, porcelanastega in kamenega blaga kakor tudi svetilke.

Velika izbira

praktičnih in najcenejših božičnih in novoletnih daril

kakor: manikure, ročne torbice, potne opreme, kovčeki, dežniki, palice, galanterija, srebrnina jedilno orodje, --- parfumerija, družabne igre ---

igrače.

Poseben oddelek za moško perilo: bele in modre srajce, spalne srajce, spodnje hlače, žepne rute, ovratnike, samoveznice, nogavice, rokavice, dokolenice, trikotaža, jum, erji, sweaterji i. t. d.

Velika izbira okraskov za božično drevo!

Gaspari & Faninger

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Najboljša in najcenejša darila

za Božič in Novo leto

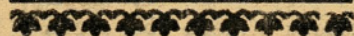
se dobijo samo v galanterijski trgovini

Josip Mlinarič, Maribor, Glavni trg št. 17.

Pri nakupu od Din. 100.— dalje 5 odstot. popusta

Kdor v »Straži« oglašuje, uspeha gotovo se raduje!

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1—I. 107

CUNJE

brojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15.

Emenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s katerimi odpadki in vilitina.

Za vlogo so najboljši

! Cenik brezplačno!

KARO-ČEVLJI MARIBOR, 19
Koroška c. 19

OSRAM ŽARNICE
kupuje in rabi celi svet.

OSRAM
to znamko mora nositi žarnica

OSRAM NITRA

FRAN PERC, Maribor, Slovenska ul. 1

trgovina z muzikalnimi instrumenti. Največja zaloga vseh vrst glasbil, strun in njih posameznih delov. Lastno izdelovanje harmonik po naročbi, tamburic, gosli, citer itd. Najboljša delavnica za popravila.

Ust. n. 1895.

Vinotoč pod vejo v Peklu

toči vso zimo pristna vina od 10.— din. naprej. Za obilen obisk se priporoča

Andrej Janžekovič.

Primarij dr. Mirko Černič,

specijalist za kirurgijo v Mariboru,

se je preselil in ordinira od 14. do 16. ure.

Trg Svobode 6, I. nadstr. Telefon 358.

(Nasproti Grajske kleti.)

Zadružna gospodarska banka d. d.,
podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.